

PB-PP
BELGIE(N)-BELGIQUE

Sint-Guthago Tijdingen

Maandelijks ledenblad van de
Geschied- en Heemkundige Kring

Sint-Guthago

Nr. 547

P209467

juli 2023

Lidmaatschapsbijdrage België : 25 euro op rekening : IBAN BE82 8601 0615 5768;
BIC code: SPAABE22 (Centea). Lidmaatschapsbijdrage buitenland : 30 euro.
Uitgever : Fons Theerens, Jan Devischstraat 109, 8300 Knokke-Heist
Postkantoor van afgifte: 8300 Knokke-Heist 1

Geschied- en Heemkundige Kring Sint-Guthago

Werkgebied : de Zwinstreek

Lid van Heemkunde West-Vlaanderen vzw

Maatschappelijke zetel : Fons Theerens, Jan Devischstraat 109,
8300 Knokke-Heist

Correspondentieadres : Caroline Terryn, Kasteelstraat 69, 8340 Moerkerke

Het Bestuur :

Erevoorzitters :

François baron van der Elst, Spegelsweg 2, 8340 Oostkerke

Eric Huys*, Vierscharestraat 31, 8340 Vijvekapelle, tel (050) 361877

eric.huys@skynet.be

Voorzitster :

Caroline Terryn, Kasteelstraat 69, 8340 Moerkerke, tel 050 500651

caroline.terryn@telenet.be

Ondervoorzitter, samenstelling St. Guthago Tijdingen en kringarchivaris :

Marc De Meester*, Waterstraat 2d, 8300 Westkapelle, tel (050) 627486

de.meester.marc@skynet.be

Secretaris :

Fons Theerens*, Jan Devischstraat 109, 8300 Knokke, tel (050) 625309

fons.theerens@knokke-heist.eu

Penningmeesteres :

Nicole Vanden Weghe, Vissersstraat 22, 8340 Moerkerke, tel (050) 500180

Hoofdredacteur Rond de Poldertorens :

Noël Geirnaert*, Hugo Verrieststraat 5, 8000 Brugge, tel. (050) 336940

fangeirnaert@skynet.be

Leden :

Etienne Decaluwé, Keuvelhoekstraat 54, 8300 Knokke, (050) 601023

etienne.decaluwe@gmail.com

Johan Deckers, De Terp 8, 8301 Knokke-Heist, tel 0487 907771

johan.deckers@skynet.be

Bieke Hillewaert*, Vulderstraat 88, 8000 Brugge, tel (050) 311234

Thomas Hoeberigs, Knokkestraat 154, 8301 Heist, tel 0474 597158

thomas.hoeberigs@knokke-heist.be

Jan Hutsebaut, Berg 59, 9950 Waarschoot; jan.hutsebaut@damme.be

Jan Kamoen*, Vissersstraat 22, 8340 Moerkerke, tel (050) 500180

jankamoen@skynet.be

Jan Tilleman, Kleine Molenstraat 1A, 8380 Dudzele, tel 050 604135

jan.tilleman@telenet.be

* Zijn tevens lid van de redactieraad Rond de Poldertorens en St.-Guthago Tijdingen

Verslag uitstap Westkapelle 14 mei 2023

Jan Bode, voorzitter van de kerkfabriek en bezieler van de heropbouw van de kerk, leidde een beperkt gezelschap rond in de prachtig herstelde Sint-Niklaaszaal. Tien jaar geleden, op 26 maart legde een allesverwoestende brand, die ontstond door dakwerken, de kerk in as. Er zou een meter as achterblijven. Enkel de muren bleven overeind. Er werd de vraag gesteld of het opportuun was de kerk herop te bouwen in een tijd waar vele kerken leeg staan. Het gemeentebestuur met burgemeester Lippens was te overtuigen dat een polyvalente zaal en sacrale ruimte zinvoller waren dan een parking of parkje. Bij de ontwikkeling van het concept werden de Westkapellenaars nauw betrokken. Het werd een plek zou waar de inwoners kunnen samenkomen en het gemeenschapsgevoel kan versterkt worden.

Onroerend Erfgoed vroeg de reconstructie van het oudste gedeelte van de kerk, die gelukkig in 1996 opgenomen was in de lijst van beschermde monumenten. Het bisdom ging akkoord met een inkrimping van de sacrale functie. De winnaar van de architectuurwedstrijd, Bressens architecten uit Gent, koos er bijgevolg voor om de kerk weder op te bouwen in een moderne stijl, binnen het historische kader. Qua gebruik is ze opgesplitst in een sacraal en een seculier gedeelte. De naam 'Sint-Niklaaszaal' vat het mooi samen en is veel beter gekozen dan 'Dorpszaal', een eerste voorstel dat het bijna haalde.

Het sacrale gedeelte is ondergebracht in het oudste stuk van de kerk, waar de gehavende restanten van de drie altaren zich bevinden. De zware brandschade, waar het vuur letterlijk aan de baksteenzuilen knabbelde, blijft zichtbaar voor de kerkgangers. Het meubilair ging volledig in de vlammen op. De kerkfabriek kreeg van alle kanten voorstellen om oude biecht- en preekstoelen te recupereren, maar koos resoluut voor eigentijdse meubels. Wel konden ze nog een botje van Sint-Niklaas op de kop tikken om in het altaar te plaatsen. Zo'n relikwie is een voorwaarde om van een kerk een gewijde bidplaats te maken. Het altaar mocht om dezelfde reden niet verplaatsbaar zijn. Het is een massief blok natuursteen van 750 kg.

De sacrale ruimte met het zwaar verbrande zijaltaar en moderne glasramen

In het westelijke, meer recente deel van de Sint-Niklaaskerk, kregen de ontwerpers wat meer vrijheid. Dit stuk werd ingericht als gemeenschapsruimte, met een bar en een inklapbare tribune onder een modern dakgebinte. Hier is de akoestiek merkkelijk beter dan elders in de kerk waar een houten tongewelf het originele plafond vervangt. De oorspronkelijke raamopeningen zijn doorgetrokken tot op de grond voor extra lichtinval, en om interactie mogelijk te maken met het kerkplein, dat in een latere fase zal worden heraangelegd. In een nieuw toegevoegd, hedendaags volume binnenin het schip, bevinden zich twee vergaderruimtes. De twee kerkhelften worden van elkaar gescheiden door strak zwart schrijnwerk met koperkleurige accenten. Die duidelijke visuele opsplitsing kwam er op vraag van het bisdom, dat de kerkelijke liturgie in een besloten ruimte wil laten doorgaan.

De uitschuifbare tribune tussen de afgekapte zuilen.

De nieuwe toren heeft, net als zijn middeleeuwse voorganger, een beeldbepalend karakter in de dorpskern. Dat de spitse kerktoren heropgebouwd moest worden stond voor Jan Bode vast. Hij argumenteerde dat na de brand van 1405 de toren - een

belangrijke baken voor koopvaarders die het Zwin binnenvaren - omwille van het economische belang hersteld werd in 1409-1413 met financiële middelen van de Vier Leden (het Brugse Vrije, Brugge, Ieper en Gent). De huidige spits van zwart staal is 's nachts van binnenuit verlicht en is opnieuw een baken voor de omgeving. De eigentijdse glasramen zijn geïnspireerd op graanhalmen en verwijzen naar de landelijke omgeving. Dankzij deze hedendaagse invulling is de Sint-Niklaaskerk opnieuw een trefpunt in de dorpskern van Westkapelle, voor geloof, cultuur en openbaar leven.

In 2020 was de Sint-Niklaaskerk laureaat van de Onroerenderfgoedprijs. Doordat het Brugse Groeningemuseum meedong, kreeg de derde laureaat Het Predikheren in Mechelen de prijs.

Caroline Terryn

Recente publicatie

West-Vlaamse Archaeologica 28 (2022)

"De Kuststreek op het raakvlak tussen het heden en het verleden" Recent archeologisch onderzoek in de oostelijke Kustpolders

Redactie: Dieter Verwerft

Inhoud

Hameeuw H.: *Ten Geleide*

Verwerft D., J. Hinsch Mikkelsen: *Voorwoord*

Verwerft D., G. Noens, A. Van Baelen, J. Sergant, G. Lambrecht, F. Roelens, J. Hinsch Mikkelsen: Het prehistorisch landschap onder de oostelijke Kustpolders

Verwerft D., R. Van Belle, J. Huyghe, W. De Clercq: *De zee geeft, de zee neemt: De ontdekking van een Romeinse nederzetting op het strand van De Haan*

Verwerft D., J. Hinsch Mikkelsen, J. Huyghe, M. De Koninck, W. De Clercq: Duin en zee, veen en zout: Sporen van Romeinse bewoning en zoutproductie op een Pleistocene donk langs de Zonnebloemweg in Dudzele (Brugge)

Mortier M., D. Verwerft, J. Huyghe, J. Hinsch Mikkelsen: De Beuckemaere-molen langs de Kemele: de confrontatie tussen landschapshistorisch en archeologisch onderzoek aan de Zeevaartstraat in Lissewege (Brugge)

Lambrecht G., Verwerft D., F. Roelens, J. Huyghe, J. Mikkelsen, S. Decraemer: Eeuwenlang boeren langs de Fonteinestraat te Ramskapelle (Knokke-Heist)

Verwerft D., C. Kletke, F. Roelens: De berging en identificatie van stoffelijke resten van de Slag om het Molentje in Damme.

Uitgever: Vereniging voor Oudheidkundig Bodemonderzoek West-Vlaanderen (V.O.B.o.W. vzw). Dit is een provinciale vereniging die door waakzaamheid, noodopgravingen en systematisch bodemonderzoek de oudheidkundige waarden in West-Vlaanderen wil redden. Ze publiceert consequent de onderzoeksresultaten van de vereniging en geeft onderzoeksprojecten in en/of over West-Vlaanderen de kans resultaten te publiceren. Dit zowel via de West-Vlaamse Archeokrant (WAK), de West-Vlaamse Archaeologica (WA), als via thema gebonden publicaties.

ISBN: 978-90-823694-4-1

Kostprijs: € 27,5 (+portkosten)

West-Vlaamse Archaeologica 28 (2022) kan besteld worden met e-mail: westvlaamsearchaeologica@vobow.be

Verzenden gebeurt na overschrijving en het betalen van de portkosten.

V.O.B.o.W beheert wetenschappelijk gedocumenteerde archeologische collecties van talloze opgravingsprojecten uit het verleden. Het onderhoudt contacten met groeperingen, instellingen en openbare diensten binnen het betreffende veld, met het oog op

een gecoördineerde wetenschappelijke samenwerking; en het beheert een archeologisch museum en depot, het regionaal Archeologisch Museum a/d Schelde (RAMS) te Waarmaarde (Gemeente Avelgem).

Recente publicatie

De Franse tijd in Brugge. Theater, opera, muziek en dans (1803-1813)

Auteur: Luc Vanhaecke

Cultuur is van alle tijden, zeker in Brugge. Dat wordt nog maar eens duidelijk bij het doornemen van het jongste boek “De Franse tijd in Brugge” van de Brugse auteur Luc Vanhaecke. Behalve voor muziek, theater en opera, is er in het boek ook veel aandacht voor tal van lokale petites histoires.

De keuze en aanpak van Luc Vanhaecke is zonder meer origineel. Allereerst beperkt de auteur zich tot de periode 1803-1813, de jaren waarin Napoleon aan de macht was. Daarnaast dook hij de archieven in en raadpleegde hij de uitgaande brievenboeken van burgemeester Charles de Croeser die in het stadsarchief worden bewaard.

Dagelijks leven

Ambtelijke brieven kunnen saai zijn, maar de auteur verwerkte ze in die mate dat ze vlot leesbaar zijn. De klemtoon ligt voor een belangrijk deel op cultuur, maar daarnaast verneemt de lezer ook hoe de overheid optrad tegen bedelarij, prostitutie, inbraak en diefstal, kinderverwaarlozing en soms ook kindermisbruik. Om het culturele leven te schetsen, baseerde Vanhaecke zich vooral op de schaarse kranten die in die periode verschenen en bewaard zijn gebleven.

Eigentijdse foto's

Het boek vormt geen aaneengesloten geheel, maar is opgedeeld in tientallen artikelen die telkens een of ander facet van het culturele of dagelijks leven behandelen. En dat dagelijkse leven verschilt vaak niet veel van vandaag. We lezen bijvoorbeeld over iemand die verdronk, over de kerk die zich verzette tegen dansen, mode en theater, over lezen, de bib en het onderwijs.

Is de keuze van de onderwerpen eigenwijs, dan is de keuze van de foto's ronduit eigzinnig. Geen illustraties uit de behandelde periode maar wel eigentijdse foto's waarvan er vele zijn genomen in het Franse dorpje Gennetines nabij het Moulins. Eerst lijkt die keuze controversieel, maar wie aandachtig kijkt, bemerkt dat de foto's telkens een link hebben met het onderwerp dat op dezelfde pagina wordt behandeld. Een eigzinnige maar geslaagde keuze die verdoezelt dat er over de tijdperiode waarover de teksten handelen, niet veel illustraties te vinden zijn.

De Franse tijd in Brugge van Luc Vanhaecke telt 288 pagina's, is uitgegeven bij Uitgeverij Luc Vanhaecke en verkrijgbaar in de Brugse boekhandels.

ISBN: 9789073516540

Paperback, afmetingen: 290 mm x 210 mm

Restauratie “Klein Licht” gestart

In de noordelijke gedeelte van onze deelgemeente Heist, aan de grens met Zeebrugge, doemt een historisch en natuurlijk wonder op: de Vuurtorenweiden. Deze uitgestrekte groene ruimte, doorsneden door plassen en greppels, is het product van een diepgewortelde geschiedenis van veenvorming, overstromingsafzetting, geleidelijke inpoldering en turfwinning. Het is een gastvrij toevluchtsoord voor diverse plantensoorten zoals riet, lisdodde, waterereprijs, watermunt en harig wilgenroosje, en is een thuishaven voor een rijke vogelpopulatie.

Maar de weiden zijn meer dan een oase van flora en fauna; ze zijn ook een levendig canvas van geschiedenis. In het hart van de Vuurtorenweiden staat de Hoge Vuurtoren van Heist, een opvallend historisch monument dat in 1905 werd opgericht. Het was een van de eerste volledig betonnen constructies in België, gedecoreerd met Jugendstilelementen en baksteenmotieven. Na een zorgvuldige restauratie werd de vuurtoren in april 2005 officieel opnieuw ingehuldigd.

Recentelijk heeft de gemeente Knokke-Heist het beheer van enkele percelen in de Vuurtorenweiden overgedragen aan het Agentschap voor Natuur en Bos, wat de bescherming en instandhouding van deze historische locatie verder versterkt. Deze overdracht vormt een uitbreiding van het natuurbeheerplan Groene Gordel Heist-West, waartoe de Vuurtorenweiden sinds 2007 behoren. Het Agentschap heeft zich ertoe verbonden dit gebied te beheren als bloemrijk weiland via extensief grasbeheer, met periodiek maaien en verwijdering van invasieve exoten wanneer nodig. Het Agentschap zal ook instaan voor alle onderhoudswerken en investeringen, zoals aanplantingen, boswegen, onverharde paden en toegankelijkheidsborden.

De toekomst van de Vuurtorenweiden lijkt dus verzekerd, maar hoe zit het met de vuurtorens zelf? Hoewel de Hoge Vuurtoren een zorgvuldige restauratie heeft ondergaan, is er nog een andere vuurtoren, het zogenaamde “Klein Licht”, de restauratie van deze

parel is gestart. En tussen de twee vuurtorens, de “lichtbrug”, is in een staat van verval, met bijna alle led-strips kapot en de groene zone tussen de twee vuurtorens is amper onderhouden. Zwerfvuil lijkt een plaag in dit stukje van Knokke-Heist.

© Stefaan Brinckman

Bron: KneistiKRANT, 1 juni 2023

Tentoonstelling in Knokke-Heist

‘Zelden getoond’. Luc Peire en tijdgenoten in privécollecties * Jonas Vansteenkiste

Luc Peire, Les Petites Horizontales, 1965, privécollectie

Dit jaar viert de Stichting Jenny & Luc Peire de twintigste verjaardag van haar architecturale locatie in de De Judestraat te Knokke. In juli 2003 stelde ze namelijk haar site met nieuwbouw ‘Kluis’, tuin, atelier en bungalow open voor het publiek.

Met de titel ‘Zelden getoond’ wil de Stichting Jenny & Luc Peire haar zomertentoonstelling 2023 te Knokke richten op zelden tot nooit geëxposeerd werk van Luc Peire en tijdgenoten in privéverzamelingen.

Geen zomaar lukrake keuze. Neen, de werken zijn deskundig geselecteerd en representatief voor de opeenvolgende fases

binnen Peires stijlontwikkeling. Tegelijk sluiten ze aan bij de nationale en internationale artistieke carrière van de kunstenaar. Zo wordt naast werk van Luc Peire ook werk getoond van Rik Slabbinck, Jack Godderis, Ferdinand Vonck, Georges Carrey, Jan Burssens, Harold B. Cousins, Gottfried Honegger, Maurits Bilcke, Leo Breuer en Giovanni Korompay.

‘Bevriende kunst op klein formaat’, zo luidt de titel van de tentoongestelde ‘Mail Art’ in de kijktafels van het atelier: een selectie van authentieke gelegenhedswerkjes, trouvailles en pareltjes binnen een bonte mengeling van stijlen en technieken van kunstenaars bevriend met Luc Peire.

Kortom, een tentoonstelling met weinig kans op een déjà vu en sterk ogend op een jamais vu.

Luc Peire

Jonas Vansteenkiste

In 2009 bracht Jonas Vansteenkiste (°1984) met Immersion Atelier 7 - een ruimtelijk werk onder de vorm van een artistieke maquette -

zijn persoonlijke hommage aan Luc Peire en de architecturale site van de Stichting Jenny & Luc Peire te Knokke. Een dankbare aanleiding om in het kader van de zomertentoonstelling 2023 aan Jonas Vansteenkiste, nu één van Vlaanderens toonaangevende kunstenaars, de tuin van de Stichting ter beschikking te stellen voor het presenteren van ruimtelijk werk met een link naar de kunst van Luc Peire.

Ook het jaarbulletin van de Stichting Jenny & Luc Peire is aan het twintigste nummer toe. Daarom is de editie uitgegroeid tot een jubileumboek waarin de binnen- en buitenlandse initiatieven en projecten van de Stichting sinds de oprichting, na het overlijden van Luc Peire in 1994, chronologisch opgelijst en beschreven worden. Een selectie uit het rijke fotoarchief van de Stichting Jenny & Luc Peire neemt de blik van de lezer mee naar heel wat tentoonstellingen en cultuurevenementen intra & extra muros. Verder zijn in het jaarbulletin diepgravende essays en spitsvondige verhalen opgenomen over Luc Peire en zijn kunst van de hand van Leonard Brooks, Marcel Duchateau en Marc Peire.

Een must voor kunstkenner en -minnaars!

Het boek (NL/FR) is te verkrijgen aan de kiosk van de Stichting Jenny & Luc Peire tegen de prijs van € 20.

De tentoonstelling loopt van 2 juli tot 10 september 2023 in het Atelier Luc Peire. Stichting/Fondation Jenny & Luc Peire, De Judestraat 64 8300 Knokke-Heist.

Open: zaterdag – zondag: 11.00 – 18.00 u.

Toegang door aankoop catalogus: € 10

Heist: zeedijk, strand, badkarren, badgasten, hotel du Phare, café Français, poststempel: 08/09/1913 - © HEY, Knokke-Heist

www.guthago.net